

Ενέργεια χωρίς εκτροπή

Του Κώστα Μεζάρη
πολ. μηχανικού

Πάντοτε βρίσκονται στην εξουσία κάποιου που κάνουν ζημιές στην χώρα, συνήθως μεγαλύτερες από τα οφέλη που προσφέρουν. Όπως η τωρινή κυβέρνηση στο θέμα της εκμετάλλευσης των νερών του Αχελώου για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.

Πριν από λίγες μέρες («Ε» 24-1-16) δημοσιεύτηκε ρεπορτάζ σχετικά με την ερώτηση ενός βουλευτή για το φράγμα της Συκιάς (Νοέμβριος 2015) και τη σχετική απάντηση του «καθ' ύλην» αρμόδιου υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων (Υ.Μ.Δ.) τον Δεκέμβριο. Η απάντηση επέτρεπε κάποια προοπτική για το έργο και τη μεταφορά νερού, θέτοντας ορισμένες παρελκυστικές προϋποθέσεις, αλλά χωρίς οποιοδήποτε ρητή αναφορά σε ακύρωση του έργου του φράγματος.

Φαίνεται όμως ότι είτε ο υπουργός Υ.Μ.Δ. δεν ήξερε το περιεχόμενο της απάντησης, είτε γνώριζε, οπότε οι προϋποθέσεις ήταν προσχηματικές. Διότι στη συνάντηση του υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας με εκπροσώπους φορέων της Θεσσαλίας στις 3-2-2016, αυτός φέρεται ότι δήλωσε («Ε» 5-2-16), «κατελώνοντας» τον υπουργό Υ.Μ.Δ. για την απάντηση, ότι η κυβέρνηση ακυρώνει τη μεταφορά νερού από τον άνω ρου του Αχελώου στη Θεσσαλία και, όπως εμπέδως γίνεται αντιληπτό, το φράγμα Συκιάς.

Δεν φτάνει που οι δύο υπουργοί δεν συνεννοούνται μεταξύ τους και (σκόπιμα;) δεν υπάρχει ενιαία κυβερνητική θέση στο θέμα, προκύπτει

να εμποδιστεί ο ενδεχόμενος και χρονικά περιορισμένος άλλος σκοπός (μεταφορά- εκτροπή νερού). Την ακύρωση όμως υποστηρίζουν οι δύο υπουργοί, ο ένας συγκαλυμμένα με τον ανασχεδιασμό (και την παραπομπή στις ελληνικές καλένδες) και ο άλλος ευθέως.

Στη συγκάλυψη περιλαμβάνεται ότι ο «καθ' ύλην» αρμόδιος υπουργός Υ.Μ.Δ. δεν διαθέτει στο υπουργείο του αρμόδια υπηρεσία.

Η υπηρεσία που συνέταξε την απάντηση, την οποία υιοθετεί αυτούσια ο υπουργός Υ.Μ.Δ. είναι η ΕΥΔΕ Κατασκευής Υδραυλικών Υποδομών. Αυτή συστάθηκε με το άρθρο 58 του Π.Δ. 109/2014 «Οργανισμός Υπουργείου Υ.Μ.Δ.», (ΦΕΚ 176Α/29-8-2014) και ορίζεται αρμόδια για 11 έργα σε όλη την Ελλάδα, μεταξύ των οποίων και ο «Ρουφράκτης Γυτώνων» στον Πηνειό. Δεν συμπεριλαμβάνεται οποιοδήποτε έργο στον Αχελώο.

Η φερόμενη λοιπόν ως αρμόδια για την απάντηση υπηρεσία ΕΥΔΕ ΚΥΥ δεν έχει στην αρμοδιότητά της οποιοδήποτε έργο για τον Αχελώο, ούτε υπάρχει σχετικό έργο στην αρμοδιότητα οποιασδήποτε υπηρεσίας του Υπουργείου Υ.Μ.Δ. Το «καθ' ύλην αρμόδιο» υπουργείο δεν έχει πλέον θεσμοθετημένο οποιοδήποτε έργο στον Αχελώο, έλλειψη που δημιουργεί αρνητική προοπτική για όσα είναι σε εκκρεμότητα, εκφράζοντας ίσως την κυβερνητική βούληση για την ακύρωσή τους, δημιουργώντας επιπλέον και ένα τυπικό κώλυμα για τις όποιες ενέργειές του.

Σε αντίθεση με τη σημερινή θεσμική έλλειψη προοπτικής έργων στον Αχελώο, η καταργηθείσα με το ΠΔ 109/2014 υπηρεσία ΕΥΔΕ ΟΣΥΕ, είχε

ότι αυτοί το γνωρίζουν επιπόλαια και ενεργούν σε βάρος της εθνικής οικονομίας. Γιατί και οι δύο υπουργοί υποβαθμίζουν τη λειτουργία του φράγματος Συκιάς για την παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας, συνδέοντας (με περιορισμένη αντίληψη) το φράγμα Συκιάς αποκλειστικά με τη λεγόμενη «εκτροπή» του Αχελώου.

Όμως ο κύριος σκοπός της λειτουργίας του φράγματος Συκιάς είναι η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, όπως είχε σχεδιαστεί αρχικά από τη ΔΕΗ, και είναι δευτερεύουσα η μεταφορά μέρους των νερών της τεχνητής λίμνης στη λεκάνη του Πηνειού. Οι δύο σκοποί είναι ανεξάρτητοι μεταξύ τους. Το υδροηλεκτρικό εργοστάσιο θα βρίσκεται κοντά στο φράγμα, δίπλα στην κοίτη του Αχελώου, ενώ η είσοδος της σήραγγας μεταφοράς –εκτροπής που έχει κατασκευαστεί βρίσκεται στην περιοχή του παραπόταμου Κουμπουριαν-νίτικου, σε απόσταση 3 χλμ. από το φράγμα.

Η σήραγγα μεταφοράς-εκτροπής περιλαμβάνει το έργο εισόδου στην περιοχή Πετροπού και με μήκος 17,5 χλμ. καταλήγει στην περιοχή Πευκόφυτου. Η διατομή της σήραγγας επιτρέπει τη διοχέτευση οποιασδήποτε ποσότητας νερού μέχρι 3,5 δισεκ. κ.μ. ετησίως. Με θυροφράγματα στο έργο εισόδου θα ρυθμίζεται ο όγκος του διοχετευόμενου νερού, είτε αυτός θα ήταν 600 εκ. κ.μ. σύμφωνα με τον Ν. 3481/2006, είτε 250 εκ. κ.μ. σύμφωνα με τα εγκεκριμένα Σχέδια Διαχείρισης του 2014, είτε όσος χρειαστεί σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Με τα θυροφράγματα σε θέση έμφραξης, δεν θα επιτρέπεται η διοχέτευση νερού από τον ταμιευτήρα προς τη Θεσσαλία. Αυτό θα συμβαίνει και στην περίπτωση μεταφοράς ποσότητας 250 εκ. κ.μ.: αν και αναφέρεται ότι θα γίνεται «ετησίως», πρακτικά θα γίνεται στη διάρκεια των 3 θερινών μηνών, όταν υπάρχει έλλειψη νερού στον Πηνειό. Τους υπόλοιπους 9 μήνες θα αποκλείεται η μεταφορά νερού από την τεχνητή λίμνη. Επομένως η παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας είναι δυνατή ολόκληρο τον χρόνο, ενώ η μεταφορά νερού θα γίνεται (εάν και όσο επιτραπεί) μόνον τρεις μήνες.

Είναι προφανώς παράλογο να ακυρώνεται ένα έργο που θα λειτουργεί για τον ένα και κύριο σκοπό (την παραγωγή ενέργειας) συνεχώς, για

ρητά (ΠΔ 352/2003 ΦΕΚ 317 Α) την αρμοσιότητα «όλων των έργων που σχετίζονται με την εκτροπή Αχελώου στην Θεσσαλία», δηλαδή για το φράγμα Συκιάς, τη σήραγγα μεταφοράς-εκτροπής, το περίφραγμα της μονής Α. Γεωργίου Μυρόφυλλου και για τα συνοδευτικά έργα στους νομούς Καρδίτσας και Τρικάλων.

Αμφότεροι οι υπουργοί, με το οπτικό μέγιστο παραμορφωμένο από τους φακούς της εναντίωσης στη μεταφορά –εκτροπή νερού προς τον Πηνειό, δεν είναι σε θέση να δουν και μία επιπλέον δυνατότητα παραγωγής υδροηλεκτρικής ενέργειας, χωρίς οποιαδήποτε εκτροπή: την αντιληπτοαίμηση. Αυτή η μέθοδος συνίσταται στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας τις ώρες της ημέρας, όταν υπάρχει αυξημένη ζήτηση, με την πτώση του νερού από ένα ταμιευτήρα ψηλά μέσω ενός αγωγού σε ένα μικρό ταμιευτήρα χαμηλά. Στο χαμηλό άκρο του αγωγού υπάρχει το υδροηλεκτρικό εργοστάσιο, το οποίο τις βραδινές ώρες, όταν δεν υπάρχει ζήτηση, αντλεί την ίδια ποσότητα νερού με μικρότερη δαπάνη από τον ταμιευτήρα χαμηλά και την ωθεί στον ταμιευτήρα ψηλά για να χρησιμοποιηθεί την επόμενη ημέρα με τον ίδιο τρόπο.

Σύμφωνα με Έκθεση του έμπειρου τεχνικού γραφείου Λαζαρίδη το 2011, η μέθοδος αυτή μπορεί να εφαρμοστεί με την εκμετάλλευση του αγωγού μεταφοράς-εκτροπής, χωρίς τη μεταφορά –εκτροπή. Ο ταμιευτήρας ψηλά θα είναι το φράγμα Συκιάς και ο ταμιευτήρας χαμηλά στο Πευκόφυτο, όπου θα υπάρχει και το υδροηλεκτρικό εργοστάσιο. Στην ίδια Έκθεση όσον αφορά στον ανασχεδιασμό του φράγματος Συκιάς που επικαλείται ο υπουργός Υ.Μ.Δ., είχε εκτιμηθεί ότι δεν θα είναι εύκολα υλοποιήσιμος.

Οι θέσεις των δύο υπουργών αποδεικνύονται υπονομευτικές για την υλοποίηση και λειτουργία των ημιτελών έργων στον Αχελώο (Μεσοχώρας – Συκιάς) και ενισχύουν την πεποίθηση ότι (και) αυτοί εκόντες-άκοντες καταβάλλουν αξιόλογες προσπάθειες για την εξασθένιση της χώρας στην παραγωγή ενέργειας από υδροηλεκτρικά έργα και για την αποφυγή δημιουργίας υποδομών που θα επιτρέψουν μελλοντικά εναλλακτικές λύσεις σε θέματα ύδρευσης και άρδευσης.